

– Å ha en psykisk lidelse er veldig forskjellig i dag enn for 100 år siden

Psykiater Oda Hammerstad uroer seg over «Generasjon prestasjon», men er overbevist om at vi kommer til å løse schizofreni-gåten.

Denne uken møtes psykiatere i hele landet i Oslo til det årlige arrangementet Psykiatriveka. På programmet står blant annet intet mindre enn en diskusjon om fagets fremtid. Oda Hammerstad er lege i spesialisering ved Sykehuset Innlandet og foretakstillitsvalgt for Yngre legers forening – og en av de unge legene som skal utfordre forsamlingen.

– For 100 år siden var psykiateren en eldre mann i dress og pipe. Hva har endret seg?

– Det kan hende at psykiatere er flere ulike typer mennesker i dag. Noen er hardcore medisinske nerder som er opptatt av hjernekjemi og biologiske funn innen hjernesykdommer, andre er ikke det. Jeg tenker at den psykiateren der finnes fortsatt.

– Hvorfor ble du psykiater?

– Jeg ble lurt inn i det. Moren min er psykiater og faren min har jobbet på psykiatrisk poliklinikk i over 20 år. Jeg hadde ikke tenkt å bli som moren min, men det er i grunnen helt fint. Fascinasjonen har blitt til etter hvert. Jeg liker pasientene som andre ser på som litt vanskelige, for eksempel de med personlighetsforstyrrelser.

– Hvis vi tar et blick inn i spåkulen, hva har skjedd med psykiatrien om hundre år?

– Jeg tenker den medisinske utviklingen kommer til å fortsette og at vi kommer til å finne svar på hvorfor sykdommer som schizofreni oppstår. Med sykdommen meningitt kan vi ta en prøve og finne meningokokker – vi får et klart prøvesvar med to streker under. Jeg tror vi snart finner «schizokokkene». Hjerneforskningen har gjort store fremskritt. Det kan være det ikke skjer før etter at jeg er pensjonist, men jeg er helt sikker på at vi vil få helt annen type behandling som er mer treffsikker enn den vi har i dag.

– Og hva er psykiaternes største utfordring i tiden som kommer?

– Vi må stå mer opp for faget vårt og være premissleverandører, sånn at vi ikke har en helseminister som kan pålegge oss å jobbe med noe som ikke har noe faglig utgangspunkt.

– Du sikter til medikamentfrie behandlingstilbud?

– Ja, og der har jeg en talefeil. Jeg kaller det behandlingstilbud. Det er vi som fagfolk

OPTIMISTISK: Oda Hammerstad tror fremtidens behandling blir mer treffsikker enn den vi har i dag. Foto: Privat

som vet hva som virker og ikke virker. Om det så er medisiner eller kirurgi eller samtaler, så bør vi legge premissene for behandlingen.

«Jeg tror «Skam» har gjort at flere tør å snakke om det som er vanskelig»

– I dag er psykiske lidelser ofte oppe i samfunnsdebatten. Nå sist aktualisert med den populære ungdomsserien «Skam», hvor karakteren Even er bipolar. Hva tenker du om det?

– Skam er hovedoverskriften i veldig mange psykiatriske lidelser. Jeg er imponert over NRK som har fått frem et nyansert menneske og viktige aspekter ved å ha en psykiatrisk lidelse. Jeg tror det har gjort at flere tør å snakke med venner og familie om det som er vanskelig, og at flere får den behandlingen de trenger. Det har mye å si for livskvaliteten. Å ha en psykisk lidelse er *veldig* forskjellig i dag enn for 100 år siden.

– Det er også mye snakk om «Generasjon prestasjon». Kommer de til å havne hos deg?

– Noen av dem er allerede hos oss. Vi ser mange unge som sliter med tanker om at de ikke er bra nok, og at kravene om å være vellykket er umulige å nå opp til. Sannheten her er at forebygging er det aller viktigste vi kan gjøre. Det tenker jeg er et samfunnsansvar.

– Leger er heller ikke unntatt prestasjonspress. På *Yngreleger.no* har du gitt råd til ferske leger. Hva er viktigst å huske på?

– At det alltid kan være syphilis.

– Syphilis?

– Syphilis er kjent som «den store imitatoren» fordi sykdommen kan ligne på så mange andre sykdommer, derav uttrykket. Det kan alltid være noe helt annet enn det du tror. Vi leger er perfeksjonister og litt tvangspregede. Men når vi jobber med medisin, er det å ta feil en del av gamet. Det må vi være komfortable med.

Julie Kalveland

julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling